Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KEAMS/meEEV-J/22
Názov predmetu	Etika etnologického výskumu
Rozsah	1P
Počet kreditov	3
Vyučujúci	Mgr. Štefan Ižák, PhD. (prednášajúci), doc. PhDr. Martin Priečko, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

100% záverečné hodnotenie – kolokviálna skúška a seminárna prezentácia.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Záverečné hodnotenie

100% záverečné hodnotenie – kolokviálna skúška a seminárna prezentácia.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Výsledky vzdelávania

Vedomosti: Tento predmet má za cieľ oboznámiť poslucháča s etickou praxou v spoločenských vedách, predovšetkým v oblasti realizácie terénneho výskumu.
Zručnosti: Predmet prináša množstvo odborných zručností a informácii uplatniteľných v budúcej profesijnej praxi.
Profesijné kompetencie: odborná spôsobilosť vykonávať rozmanité profesie a aplikácia získaných vedomostí v budúcej praxi (akademická sféra, múzejníctvo, školstvo, cestovný ruch a iné).
Prenositeľné kompetencie: komunikačné schopnosti, kreativita, uvažovanie v širších odborových súvislostiach, rozvoj kritického myslenia

Stručná osnova predmetu

Etika pri vytváraní konceptu terénneho výskumu. Konceptuálna mapa výskumu, predvýskum, osobnosť respondenta, probandi pre získavanie terénnych dát. Vzťah k zadávateľovi výskumu, prijímatelia výsledkov. Legislatíva a etické postupy pri ohlasovaní výskumu v lokalite.
Rola výskumníka v základnom a v aplikovanom výskume. Práca jednotlivca a práca v tíme. Etické postupy pri uplatňovaní základných terénnych techník pozorovania, interview a získavaní materiálov. Overovanie výpovedí a etika triangulácie výpovedných dát.
Pozorovanie. Etická voľba pri rôznych stupňoch participácie výskumníka. Zúčastnené a nezúčastnené pozorovanie – príklady etickej voľby. Štruktúrované pozorovanie pri návratových výskumoch, etika častých pobytov v stacionárnom teréne.
Interview. Otázky etiky pri individuálnom, skupinovom a štruktúrovanom rozhovore. Vedenie rozhovoru, etika kladenia otázok, overovacie otázky, otvorené a uzavreté otázky, posúdenie vhodnosti tém.
Štúdium dokumentov. Anonymita a chránené informácie v úradných databázach, kronikách a matrikách.
Vstup do etnografického terénu. Etické postupy pri získavaní lokálnych spolupracovníkov. Výskumník a kultúrny šok. 7. Zdôvodnenie výskumu. Informovaný súhlas. Spôsoby prejavenia informovaného súhlasu.
Transparentnosť pri zverejnení výskumných cieľov. Dohoda o publikačnom zverejnení a pripomienkovaní výskumných dát.
Etika etnografického zaznamenávania v teréne podľa použitej techniky: etnografické popisy, náčrty a schémy, audio a video zaznamenávanie, transkribovanie, mapovanie, tvorenie genealógií, kódovanie.
Národopisné a etnografické etické kódexy. Antropologické etické kódexy. Zákon o ochrane osobných údajov.
Prípadové štúdie etických postojov výskumníka v situáciách: výskumník ako mediátor, výskumníkako hosť, výskumník ako vlastník dát, anonymita výskumníka, výskumník ako falzifikátor dát, etika pri teoretickej interpretácii dát. 11. Odborný text, validita dát a informácií, pramenný materiál a zverejnenie identity respondentov výskumu.
Záverečný seminár k etike prác frekventantov kurzu.

Sylabus predmetu

Etika pri vytváraní konceptu terénneho výskumu. Konceptuálna mapa výskumu, predvýskum, osobnosť respondenta, probandi pre získavanie terénnych dát. Vzťah k zadávateľovi výskumu, prijímatelia výsledkov. Legislatíva a etické postupy pri ohlasovaní výskumu v lokalite.
Rola výskumníka v základnom a v aplikovanom výskume. Práca jednotlivca a práca v tíme. Etické postupy pri uplatňovaní základných terénnych techník pozorovania, interview a získavaní materiálov. Overovanie výpovedí a etika triangulácie výpovedných dát.
Pozorovanie. Etická voľba pri rôznych stupňoch participácie výskumníka. Zúčastnené a nezúčastnené pozorovanie – príklady etickej voľby. Štruktúrované pozorovanie pri návratových výskumoch, etika častých pobytov v stacionárnom teréne.
Interview. Otázky etiky pri individuálnom, skupinovom a štruktúrovanom rozhovore. Vedenie rozhovoru, etika kladenia otázok, overovacie otázky, otvorené a uzavreté otázky, posúdenie vhodnosti tém.
Štúdium dokumentov. Anonymita a chránené informácie v úradných databázach, kronikách a matrikách.
Vstup do etnografického terénu. Etické postupy pri získavaní lokálnych spolupracovníkov. Výskumník a kultúrny šok. 7. Zdôvodnenie výskumu. Informovaný súhlas. Spôsoby prejavenia informovaného súhlasu.
Transparentnosť pri zverejnení výskumných cieľov. Dohoda o publikačnom zverejnení a pripomienkovaní výskumných dát.
Etika etnografického zaznamenávania v teréne podľa použitej techniky: etnografické popisy, náčrty a schémy, audio a video zaznamenávanie, transkribovanie, mapovanie, tvorenie genealógií, kódovanie.
Národopisné a etnografické etické kódexy. Antropologické etické kódexy. Zákon o ochrane osobných údajov.
Prípadové štúdie etických postojov výskumníka v situáciách: výskumník ako mediátor, výskumníkako hosť, výskumník ako vlastník dát, anonymita výskumníka, výskumník ako falzifikátor dát, etika pri teoretickej

interpretácii dát. 11. Odborný text, validita dát a informácií, pramenný materiál a zverejnenie identity respondentov výskumu.
Záverečný seminár k etike prác frekventantov kurzu.

Odporúčaná literatúra

Association of Social Anthropologists of the UK and Commonwealth: Ethical Guidelines for Good Research Practice. [Online] 2016. http://www.theasa.org/downloads/ASA%20ethics%20guidelines%202011.pdf.
CASSEL, J. - JACOBS, S.E. 2016: Handbook on Ethical Issues in Anthropology. www.aaanet.org. [Online] 2016.
Etický kódex národopisnej spoločnosti Slovenska. [Online] NSS 2017. http://www.nss.sav.sk/wp-content/uploads/EtickyKodexNSS.pdf.
HENDL, J. 2005: Kvalitativní výskum. Základní metody a aplikace. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.
KILIÁNOVÁ, G. 2010: Terénny výskum a otázky etiky. In. Glasnik Etnografskoj Instituta SANU LVIII (2)/2010, s. 97-103. ISSN 0350-0861.
BITUŠÍKOVÁ, A. 2002: Etika v etnológii. Etnologické rozpravy 9/2002, s.75-76. ISBN 80-89104-23-1. ZAJONC, J. 2002: Ochrana osobných práv v etnologickom bádaní. Etnologické rozpravy 9/2002, s.76-78. ISBN 80-89104-23-1.
NOSKOVÁ, J. - DRÁPALA, D. 2014: Etický kódex České národopisné společnosti. [Online] 2014 Praha. ISBN 978-80-905273-6-2.
PETRUSEK, M. 1983: Teorie a metoda v moderní sociologii. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-799-0.
Slovenská asociácia sociálnych antropológov. Etika v sociálnej antropológii/etnológii. [Online] http://antropologia.sk/fileadmin/dokumenty/etika.pdf.
Zákon č. 122/2013 Z. z. Zákon o ochrane osobných údajov: http://www.zakonypreludi.sk/ zz/2013-122.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský